

AYT

KTT

KONU TARAMA TESTLERİ

FÖY 01

EDEBİYATA GİRİŞ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

ADI :
SOYADI :
SINIFI :

DOĞRU

☐

YANLIŞ

☐

NET

☐

1. Zaman içerisinde edebiyat kavramı büyük bir değişim geçirmiştir. Bugün için edebiyat, yazılı olmayan sözlü sanat formlarını da kapsamaktadır. Son yıllarda sanal ortamın gittikçe yaygınlaşmasıyla edebiyatın yeni bir kolu olan e-ortam edebiyatı ortaya çıkmıştır.

Bu parçadan hareketle edebiyat ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Tarih boyunca gelişip değişen bir nitelik taşır.
B) Topluma tutulmuş bir aynadır, toplum gerçeğini yansıtır.
C) Toplumsal değişime bağlı olarak gelişip farklı türlere ayrılır.
D) Gerçeklik, edebiyatla yeniden yorumlanır.
E) Toplum hayatındaki değişikliklerden etkilenir.

2. Duygu, düşünce ve hayallerin insanda heyecan, hayranlık uyandıracak şekilde, estetik bir yapı içinde söylenmesi ve yazılması ile oluşan edebiyat ürünlerine “edebî metin” denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi edebî metin örneğidir?

- A) Gezi B) Sohbet
C) Fabl D) Anı
E) Deneme

3. I. Din
II. Kültürel değişim
III. Ekonomik nedenler

Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında yukarıdakilerden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4 – 5. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

(I) *Göktürk Yazıtları*, Türklerin edebî ve tarihî değer taşıyan ilk yazılı eserleridir. (II) Söylev türünde yazılmıştır. (III) II. Göktürk Devleti ile Orta Asya Türk tarihine ışık tutar. (IV) Türk tarihini, toplumun yaşam biçimini, Türklerin dünyaya bakış tarzını ortaya koyar. (V) *Göktürk Yazıtları*’nın bütün cephe-lerinde Türkçe kullanılmıştır.

4. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Bu parçadan hareketle edebiyatın aşağıdaki bilim dallarından hangileriyle ilişki içinde olduğu söylenebilir?

- A) Tarih – Felsefe
B) Psikoloji – Sosyoloji
C) Sosyoloji – Tarih
D) Felsefe – Sosyoloji
E) Psikoloji – Filoloji

6. ----, Kuzey-Doğu Türkçesi ve Batı Türkçesi diye iki kola ayrılır. Bu dönemde Türkçe, karşımıza birden fazla yazı dili ile çıkmaktadır. Siyasi bölünmeler ve İslamiyet’in giderek etkisini artırması ile bu dönemde biri Kuzey-Doğu Türkçesi, diğeri Batı Türkçesi olmak üzere iki Türk yazı dili meydana gelmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Doğu Türkçesi
B) Orta Türkçe
C) Eski Türkçe
D) Altay Türkçesi
E) Türkiye Türkçesi

7. Tolstoy'un ünlü *Diriliş* romanı, Çarlık Rusyası'nın adalet sisteminin eleştirisi niteliğindedir. Tolstoy, *Diriliş* romanını yazmadan önce Rus adalet sistemi üzerine birçok kitap okumuş, yüzlerce mahkemeye izleyici olarak katılmıştır. Jüri, yargıç, avukat ve mahkûmlarla görüşmüştür. Eserin kahramanı Katyuşa'nın yargılanmasından hapishaneye ve oradan da Sibiry'a gönderilene kadarki tüm yaşadıklarını detaylarıyla birlikte anlatarak adalet sisteminin işleyişini tüm gerçekliğiyle ortaya koymuştur. Yazarın mahkeme ve hapishane tasvirleri o kadar belirgindir ki kendinizi bir an için mahkeme veya hapishanede izleyici olarak bulabilirsiniz.

Buna göre Tolstoy'un *Diriliş* eserinde aşağıdaki akımların hangisinden daha çok yararlandığı söylenebilir?

- A) Romantizm B) Realizm
C) Klasisizm D) Sembolizm
E) Parnasizm

8. Roman ve oyun yazarlığından gazeteciliğe, sözlükçülüğünden ansiklopedi yazarlığına kadar değişik alanlarda etkinlik göstermiş ve önemli yapıtlar ortaya koymuş çok yönlü biridir. Özellikle sözlük, ansiklopedi ve dil konusundaki çalışmalarıyla Türk kültürüne büyük katkılarda bulunmuştur. *Kamusu'l-a'lâm* adıyla altı büyük ciltten oluşan tarih, coğrafya ve ünlüler ansiklopedisini tek başına hazırlayıp yayımlamıştır. 1899-1900'de iki cilt hâlinde Türkçenin en güzel sözlüklerinden biri olan *Kamûs-ı Türkî*'yi çıkarmıştır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nabizade Nazım
B) Ahmet Cevdet Paşa
C) Ahmet Vefik Paşa
D) Samipaşazade Sezai
E) Şemsettin Sami

9. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi parantez içindeki bilgiyle örtüşmemektedir?

- A) Batı Türkçesinin ikinci dönemi olarak bilinen bu dönem, 16. yüzyıldan 20. yüzyılın başına kadar devam etmiştir. (Eski Anadolu Türkçesi)
B) Oğuz şivesine dayanan ve 13. yüzyıldan günümüze kadar varlığını sürdüren yazı dilidir. (Batı Türkçesi)
C) 15. yüzyıldan günümüze kadar gelmiş, temelini Kıpçak Türkçesinin oluşturduğu Türkçedir. (Kuzey Türkçesi)
D) 15. yüzyıldan itibaren Batı Türkçesinden farklı bir özellik gösteren, Orta Asya Türkleri tarafından kullanılan Türkçedir. (Doğu Türkçesi)
E) 8. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar kullanılmıştır. Göktürk, Uygur ve Karahanlı devirlerini içine alır. (Eski Türkçe)

10. Edebiyatla ilgili bazı tanımlar aşağıda verilmiştir.

- Duygu, düşünce ve hayallerin sözlü veya yazılı olarak güzel ve etkili bir şekilde anlatılması sanatıdır.
- Bir çağda, bir dilde yaratılmış, sözlü ya da yazılı, sanat değeri taşıyan yapıtların bütünüdür.
- Herhangi bir bilim ya da sanat dalıyla ilgili eserlerin tümüdür.
- Deyim olarak bir konuda gereksiz, boş, süslü söz söylemek anlamına gelir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tanımlardan biriyle doğrudan ilişkilendirilemez?

- A) Edebiyata şiirle başlamam benim için avantaj olmuştur.
B) Divan edebiyatında kapalı bir anlatım öncelenmiştir.
C) Necati Cumalı, tiyatro edebiyatına büyük katkılar sunmuştur.
D) Biz, edebiyat yapmıyoruz; gerçekleri söylüyoruz.
E) Bugün edebiyat dersinden sınav olduk.

11. Orhan Kemal, köyden kente göçü ve kentin boğuculuğunu işlediği *Bereketli Topraklar Üzerinde* adlı eserinde işçi sınıfı ve işçi sınıfının sıkıntılarını tüm gerçekçiliğiyle resmetmiştir. Eserde Orta Anadolu'nun köylerinde toprağı olmayan üç arkadaşın bir dilim ekmek için nelere katlandıkları, nasıl alçaldıkları, ne sefaletler yaşadıkları, aç ve hasta insanların yokluk içindeki yaşantıları, kişisel menfaatler için nelerin ayaklar altına alındığı etkileyici bir üslupla anlatılır.

Bu parçadan hareketle sözü edilen romanda yazarın aşağıdaki bilim dallarının hangisinden daha çok yararlandığı söylenebilir?

- A) Felsefe B) Fizik C) Psikoloji
D) Tarih E) Sosyoloji

12. Bilmem ki nasıl anlatsam

Nasıl, nasıl, size derdimi

Bir dert ki yürekler acısı

Bir dert ki düşman başına

Gönül yarası desem

Değil

Ekmek parası desem

Değil

Bir dert ki

Dayanılır şey değil

Bu dizelerin içerik ve biçim özellikleri dikkate alındığında Türk edebiyatının aşağıdaki dönemlerinin hangisinde yazılmış olduğu söylenebilir?

- A) İslamiyet öncesi B) Tanzimat
C) Servetifünun D) Millî Edebiyat
E) Cumhuriyet

13. Çağdaş Türkçe şu anda Türk devletlerinde ve Türklerin yaşadığı bütün bölgelerde devam etmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi çağdaş Türkçenin kollarından değildir?

- A) Türkiye Türkçesi B) Kıpçak Türkçesi
C) Azerbaycan Türkçesi D) Türkmen Türkçesi
E) Gagavuz Türkçesi

14. Bu akımın Avrupa'da etkili olduğu tarihlerde, Türk edebiyatında divan edebiyatının etkisi sürmektedir. Türk edebiyatında bu akımın ilk örnekleri Tanzimat Dönemi'nde görülmeye başlanmıştır. Ahmet Vefik Paşa'nın Moliere'den yaptığı adaptasyon ve çeviriler, bu akımın tanınmasında önemli bir yere sahiptir. Ahmet Vefik Paşa dışında Şinasi ve Ali Bey de bu akımın etkisiyle eserler vermiştir.

Bu parçada sözü edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Romantizm
B) Realizm
C) Natüralizm
D) Klasizm
E) Parnasizm

15. Gerçek hayatta bulunamayan mutluluk, hayalî bir âlemde bulunabilir. Geçmişte yaşanılmış küçük bir anıyla gelecekte yaşanması istenen bir hayal çoğu zaman eserde iç içe geçer. Tüm ayrıntılarıyla, nedenleriyle, sonuçlarıyla anlatılan gerçeklik değil; sadece ana hatlarıyla gölge altında detaylardan arındırılmış hayal güzeldir. Okur, sanatçının göstermek istediği kadarını görebilir. Simgelerin altında gizlenen çekingen ve çekimser bir ruh hâli, pek çok eserin karakterini oluşturur.

Bu parçada dile getirilen düşünceler, aşağıdaki edebî akımlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Klasizm
B) Realizm
C) Sembolizm
D) Romantizm
E) Egzistansiyalizm

16. Aşağıdakilerden hangisi 19. yüzyıldaki Türkçe sözlük çalışmalarından biri değildir?

- A) *Müntahabat-ı Türkiyye*
B) *Müntahabat-ı Lügat-ı Osmaniyye*
C) *Lehçe-i Osmanî*
D) *Vankulu Lüğati*
E) *Kamûs-ı Türkî*

17. Türk edebiyatına ait aşağıdaki beyitlerden hangisi diğerlerinden farklı bir alfabe ile yazılmış olabilir?

- A) Bir kadehle bizi sâkî gamdan âzâd eyledi
Şâd olsun gönlü onun gönlümüzü şâd eyledi
- B) Benim ömürüm hep dumanlar içinde geçti
Bir rüzgâr bulup da serinleyemedim
- C) Aşkın belâsı yoh deyüben aşka düşme var
Kim âşık oldu kim dedi aşkın belâsı yoh
- D) Bu gafletten niçün uyanmadın sen
Niçün gafil yatarsun sen ey avâm
- E) Vuslat gülüne ermez elim pes niçesi ben
Bunca tahammül eyleyem ol hâra ey sabâ

18. Aşağıdakilerin hangisinde kişisel hayatı konu alan öğretici metinler bir arada verilmiştir?

- A) Otobiyografi - Makale - Sohbet
- B) Anı - Günlük - Gezi yazısı
- C) Günlük - Eleştiri - Fıkra
- D) Sohbet - Gezi yazısı - Anı
- E) Mülakat - Biyografi - Deneme

19. ----; edebî bir heyecan uyandırmak, estetik zevk ve anlayış kazandırmak amacıyla yazılır. ----; tanıtmak, bilgi ve haber vermek, uyarmak, düşündürmek, kanıları değiştirmek, yönlendirmek gibi amaçlarla yazılır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Felsefi metinler - Bilimsel metinler
- B) Kişisel hayatı konu alan metinler - Felsefi metinler
- C) Öğretici metinler - Sanat metinleri
- D) Tarihî metinler - Kişisel hayatı konu alan metinler
- E) Sanat metinleri - Öğretici metinler

20. Tarih, toplumların geçmişte yaşadığı olayları, belgeler ve yazılı eserler yardımıyla inceleyen bilim dalıdır. Tarihin incelediği yazılı ürünler arasında edebî eserler de vardır. Yazar, edebî eserde kurmaca örgüsüyle zaman zaman tarihî gerçekliğin dışına çıksa da edebî eserler, yazıldığı dönemin pek çok açıdan çekilmiş fotoğrafı durumundadır. Tarihçi, dönemin siyasi ve sosyal hayatı hakkında edebî eserlerden yararlanır. Bu yüzden tarihçilerin birinci kaynakları arasında edebî eserler de bulunmaktadır. Bu bakımdan edebî eserler, geçmişle geleceği buluşturma noktasında önemli bir rol oynar. Tarihî roman başta olmak üzere şiir, tiyatro, biyografi, destan, efsane gibi edebî eserlerde tarihî gerçekliklerin izleri sürülebilir.

Bu parçada edebiyat ve tarih ilişkisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Edebî eserler, tarih bilimine yardımcı kaynaklardır.
- B) Dönemin yaşam tarzını yansıtan eserler, tarihin incelemeye değer gördüğü eserlerdendir.
- C) Edebî eserler, tarihin sevilmesinde ve anlaşılmasında önemli bir yere sahiptir.
- D) Edebî eserlerde tarihî gerçekler, bir sanat kaygısı güdülerek yazıldığından nesnel veriler sunmayabilir.
- E) Birçok edebî türde tarihe ait bilgilerin işlendiği veya verildiği görülebilir.

21. Yazarlar, kişinin ruhsal durumunu uzun boylu anlatmak yerine bu ruhsal durumun o kişiye nasıl bir hareket yaptırdığını, nasıl bir tavır takındırdığını araştırırlar. Bu araştırmayı deneysel yöntemlerle ortaya koyarlar. Bu deneyde en çok kullanılan yöntem gözlemdir ve bu gözlem türü deneyi hazırlayan kişi tarafından değiştirilebilir. Bu anlayışa göre roman yazarı, bir bilim insanı gibi hem gözlemci hem deneyci konumundadır.

Bu parçada sözü edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Romantizm
- B) Realizm
- C) Natüralizm
- D) Sembolizm
- E) Sürrealizm

22. Vücudunun neresinde olduğunu anlamadığı bir sıkışma yahut bir gerginlik yahut bir kasılma yahut bir patlama hazırlığı, velhasıl tarif edilmez bir sıkıntı ve yine eskilerden hiçbirine benzemeyen, yarım saat sonra bir hekime anlatılması lazım gelse karakteristik teferruatını mutlaka unutacağı bir bunalma hâlini alırken kapıyı açan hizmetçinin karaltısı arkasında Suzy'nin hayaleti belirlediği anda azalır gibi olmuş fakat kadının hayretinden anlamıştı ki saklanmasına imkân olmayan ruh sefaletini ondan başkasına göstermemek için yine holün en karanlık köşesinde oturup Selma'yı beklemek bahanesine sarınarak Amerikan mecmualarına göz gezdirir gibi yapması lazımdı ve öyle yaptı.

Bu parça içerik olarak aşağıdaki bilim dalı tanımlarından hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Ruh ve sinir hastalıklarıyla, kişide görülen önemli uyumsuzlukları önleme, teşhis ve tedavi etmeyle uğraşan uzmanlık dalıdır.
- B) İnsan toplumlarının oluşum, işleyiş ve gelişim yasalarını inceleyen, toplumla ilgili olayları bu yasalar ışığında ele alan bilim dalıdır.
- C) İnsanın kökenini, evrimini, biyolojik özelliklerini, toplumsal ve kültürel yönlerini inceleyen bilim dalıdır.
- D) İnsanların etnik gruplara ayrılışını, bu grupların kökenini, oluşumunu, yeryüzüne yayılışını inceleyen bilim dalıdır.
- E) Olayları zaman ve yer göstererek anlatan, bu olaylar arasındaki ilişkileri, olayların daha önceki ve sonraki olaylarla bağlantılarını araştıran bilim dalıdır.

23. Sanatçı; şüphe içinde kalmayı uygun bulan, hiçbir şeyin doğruluğuna ve varlığına inanmayan kişidir. Ona göre aklın hiçbir değeri yoktur. Önceki sanatçıların parıltılı çabalarını hiçe sayar, kendinden önceki tüm edebiyat akımları ile mizah yoluyla alay eder. Dil ve estetik kurallarını tanımayan, anlatımda başıboş bir yol tutan, bile bile kapalılığa sapan bir anlayış benimser.

Bu parçada dile getirilen düşünceler, aşağıdaki edebî akımlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Fütürizm
- B) Dadaizm
- C) Sürrealizm
- D) Sembolizm
- E) Egzistansiyalizm

24. Edebî metinler, sanat amacıyla meydana getirilir. Edebî metinler, kurmacadır. Belirli bir tema etrafında oluşur. Tema; bir düşünce, duygu ya da olay olabilir. Edebî metinlerde dil, şiirsel (poetik, sanatsal) işlevde kullanılır. Edebî metin, çağrışım ve duygu yoğunluğu anlamına gelen yan anlam bakımından da zengindir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki parçalardan hangisi sanatsal bir metinden alınmamıştır?

- A) Birkaç evlik bir yerden geçiyorlardı. Yıkık bir duvarın dibinde yırtık elbiseli, tıraşları uzamış, yüzü kırış kırış, yılgın bir ihtiyar oturuyordu.
- B) Sayfalarca mektup yazmıştım sana. Umutlarımı bir nefes gibi bağlamıştım senden gelecek cevaba. Şimdi bak nefesim, boğuluyorum, yüreğim yangın yeri...
- C) Koyununu aldığım gibi kaçırım deyip koyunu kucaklamış kaçıyor. Gel zaman git zaman yolda bir kervana rast geliyor.
- D) Türkçe, eşi emsali olmayan bir bilim dilidir, İngilizceye her yönden fark atar. Türkçede bir kirlenmeden bahsediliyor. Türkçede kirlenme yok... Türkçe çöküyor.
- E) Demek, yarın sabaha kadar buradayız ha? Yapma yahu... (Makasçı elektriği yakar.) Benim de evde bir sürü işim vardı. Nasıl yapıcaz?

25. Fen bilgisi eğitimi, çocuğun çevresindeki çekici ve şaşırtıcı zenginliğin eğitimidir. Çocuğun yediği besinin, içtiği suyun, soluduğu havanın, bedeninin, beslediği hayvanın, bindiği arabanın, kullandığı elektriğin, güneşin eğitimidir.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öğretici ifadelerle yer verilmiştir.
- B) Konuyla ilgili duygu ve düşünceler kesin ifadelerle dile getirilmiştir.
- C) Öznel tanım yapılmıştır.
- D) Gereksiz söz tekrarına, ses akışını bozan, söylenmesi güç kelimelere yer verilmemiştir.
- E) Parçadaki ifadelerin tek anlamı yoktur ifadeler çok anlamlıdır ve her okunuşta yeni bir anlam kazanır.

26. Din, insanların hayatı algılayışlarıyla kabullerin tümüdür. Edebiyatı baştan aşağı değiştiren bu faktör, kültürün temel taşıdır. Din kendi kavramlarını, hayata bakışını edebiyata taşır. Din ile birlikte edebiyatın hem içeriği hem de şekli değişebilir.

Buna göre aşağıdaki dizelerin hangisinde dinî bir etkilenmeden söz edilemez?

- A) Üzüm kurusuyla açılmış oruç
Başına çiğ yağmış namaz
Bu fırtınanın önünde
Bunlardan başkası duramaz
- B) Bahar yaz güz kış
Ben sen İsa ve Yahya
Bir gülü yetiştirmek için
Yaratılmışız
Şükür Tanrı'ya
- C) Dört melek ve Kur'an'la
Dirildi Taha
Onulmaz bir ölümle
Kavuran bir felçle
Öldüğü hâlde
- D) Babam düşünmüştü bir vakitler
Bedir'i, Hendek'i, Uhut'u, Huneyn'i
Mekke'nin alınışını
Rusya'da esirken
Birinci Cihan Savaşı'nda
- E) Her şey güneşi seviyor
Hatta denizler bile
Denizlerde nefes alan sen bile
Ve biz
Güneşi değil ışığını seven insanlarız

27. Millî Mücadele Dönemi üzerine bilimsel bir araştırma yapan araştırmacının aşağıdaki edebî türlerin hangisinden daha az yararlanması beklenir?

- A) Günlük B) Hatıra C) Roman
- D) Sohbet E) Söylev

28. Aşağıdakilerden hangisi olay çevresinde gelişen metin türlerinden biri değildir?

- A) Roman B) Fabl
- C) Destan D) Günlük
- E) Dram

29. Aşağıdakilerden hangisi farklı bir öğretici metin türünden alınmıştır?

- A) Emekli olduktan sonra neredeyse tüm zamanını evde çalışarak geçirmişti babam. Ama yine de sabahları çok erken kalkar, çayı demler, okula geç kalmamamız için bizi uyandırmaya çalışırdı.
- B) Lise ve üniversite yıllarımda sık sık evimize gelip kalan yakın arkadaşlarım, yaşantımızı yadırgarlardı biraz. Genelde klasik yapıdaki, baba otoritesinin hâkim olduğu evlere pek benzemiyordu.
- C) Bu, büyük bir düş kırıklığı oldu benim için. Aldığım dersler şuydu: "Benim olmayan bir şeye ölesiye bağlanmamak. Başkasının hakkına saygı göstermek. Sahiplik duygularını gemlemek."
- D) Şiirlerimi neden yayımlamadığımı soruyorsunuz. Sebebi, Türkiye'de şiir ortamı bambaşka bir yere geldi. Dergilerde bambaşka şiirler çıkıyordu. Onların arasında kendi şiirlerimi göremiyordum.
- E) O zamanki parayı hatırlamıyorum ama atıyorum, benim on liram varsa bu iki yoksul kardeşin bir lirası vardı. O yoksulluğa karşın çok başarılı öğrencilerdi.

Değerli Meslektaşlarımız, Sevgili Öğrenciler,

Konu Tarama Testleri, öğrenme süreci için hazırlanan materyallerin son parçasıdır. Bu ürün, öğrenme gerçekleşikten sonra kullanılmalıdır. Ürünün içerisinde birkaç kazanımın birleştirilmesi ile oluşan, yeni nesil ve ÖSYM soru tarzına uygun soru tipleri mevcuttur.

Konu Tarama Testleri içerisindeki sorular; mantıksal akıl yürütme, muhakeme becerisi ve sözel akıl yürütme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir.

Konu Tarama Testleri föy föy hazırlanmıştır. Her föy, **Ders İşleme Föyleri (DİF)** ürünümüzün taraması niteliğindedir. DİF'ten bağımsız kullananlar için her föyün konu kapsamı ilk sayfada yer almaktadır.

Konu Tarama Testleri'nde her testin sonunda bulunan mobil optik değerlendirme sistemi ile değerlendirmelerinizi yaparak anında çözüm videolarına ulaşabilirsiniz. Bunun için Android ve iOS telefonlarda **"BES Eğitim"** uygulamamızı indirmeniz yeterli olacaktır.

Başarılar Dileriz.

